

HØRINGSSVAR *FRA BUVIK MENIGHETSRAÐ*

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den fremtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettadressen: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Høringssvar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på menighet/kirkelig fellesråd/organisasjon: BUVIK MENIGHET

Adresse: Skaun kirkekontor, Postboks 26,7538 Børse

Kontaktpersoner: Menighetsrådets leder Anita Wang Børseth; sokneprest Dagfinn Bjerkestrand.

Høringsspørsmålene

- 1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?**

Svar: Ja. For å sikre en lokal, demokratisk forankret folkekirke bør mest mulig makt overføres til menigheten. Menigheten må både teoretisk og i praksis være kirkens grunnenhet, og alle andre organer i hele Den norske kirke blir da utledet av menighetens selvstendighet.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar: Nei. Bevilgningskanalene i dag er delvis basert på den gamle embetsmannskirkens teologiske grunnlag, med én særskilt finansiering for presteskabet og en annen for kirkens videre drift. Det blir også ofte en nedprioritering av menighetens åndelige virksomhet satt opp mot fellesrådets praktiske tilnærming til kirken. Det er også en psykologisk effekt som kommer til syne: Stat og kirke skiller mer og mer lag, og da vil politikere mer og mer oppleve at de mister kontrollen over kirken og dermed interessen for å bevilge penger til den. Kontakten med kommunen oppleves mange steder som nyttig og gjensidig fruktbar, andre steder som mer en hindring for arbeidet. I arbeidet med ny kommunestruktur vil det antakelig bli enda vanskeligere å opprettholde en god kontakt med kommunen.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar: *Medlemskontingent* i prosent av inntekt, med skattefradrag, slik som fagforeningskontingenten. Man kan antakelig klare seg med en lavere prosent enn fagforeningene, om lag halvparten. I medlemskontingenten må alt være inkludert, slik som gravferdsseremoni, vigsel, konfirmasjonsleir, dåpssamtale, sjelesorg, trosopplæringstiltak osv. Inntekten disponeres altså av menigheten selv. Brukerbetaling av enkelttjenester til medlemmer er en uskikk. Det er ofte i de tider av livet da betalingsevnen er lavest at behovet for kirkens tjenester er størst. Frivillige gaver blir for usikkert. Statlig finansiering og kommunale bevilgninger er også politisk ustadige og i hyppig konflikt med andre gode formål i samfunnet. Graving av graver, stell av gravplasser og drift av offentlig krematorier og gravkapeller er en offentlig oppgave og bør finansieres av en ny *gravferdsavgift*, som må innkreves over skatteseddelen av alle borgere. Kirken kan senere, enten lokalt eller på bispedømmeplan, mot betaling overta driften av gravplasser og/eller krematorier osv.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar: Menighetsråd – bispedømmeråd – kirkeråd. Menighetsmøtet legger retningslinjer som rådet skal følge. Bispedømmeområdet og kirkemøtet tilsvarende. Menigheten er grunnenheten og den som disponerer inntekten. Menigheten blir tilsettingsmyndighet og instruksjonsmyndighet. Formelt arbeidsgiveransvar legges hos bispedømmet. Menigheten betaler deretter bispedømmet for deres tjenester (etter en nærmere fastsatt prosent av det hvert medlem har betalt inn), og deretter kirkerådet for de tjenester de skal utføre for menighetene. Menighetsrådet er direkte valgt av og blant menighetens medlemmer, på liknende vis som nå. Det bør i framtida legges enda bedre til rette for bred deltakelse i valget av menighetsråd.

Sagt på en annen måte: Menigheten er det selvstendige skipet som selv velger sin kaptein og sitt mannskap, som betaler bispedømmet for «fyrene» langs leia, for å nå det målet som kirkemøtet har antydnet og som menigheten har gitt sin tilslutning til.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Menigheten må selv bestemme hvor stor den skal være, herunder sammenslåing eller deling av menighet. Hvis en menighet mener seg for liten til å være menighet, kan den fortsatt være selvstendig, men da som *kapelldistrikt*. Et kapelldistrikt får noen begrensninger i sin virksomhet i forhold til en menighet. Menigheten må selv få bestemme om den skal samarbeide med andre menigheter og på hvilke områder de skal samarbeide. Det vil i framtida være behov for minst tre typer menigheter: 1) Soknemenigheter 2) geografisk uavhengige menigheter 3) kapelldistrikt.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar: Nei. Fellesrådets oppgaver bør fordeles slik: Gravplasser og alt med dem skal overføres til det offentlige, for eksempel kommunen. Vedlikeholdet av kirker som ikke er fredede, overføres til *Menighetens bygningsråd*.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: Poenget med fellesråd er å ha en direkte motpart/samtalepart til kommunen. Dette fordi kommunen har en lovpålagt bevilgningsplikt til kirkens drift og gravferdsadministrasjonen. Å inndele landet i andre distrikter, gir liten mening.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar: Fellesrådet videreføres kun som en motpart til kommunen, hvis man ikke får gjort om på den kommunale finansieringen.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar: Ja, unntatt det arbeidsgiveransvar og andre oppgaver menigheten har lagt til bispedømmet og kirkerådet.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar: Det kan menigheten selv bestemme. Men siden menigheten i sitt vesen er en åndelig størrelse, er det mest naturlige at en sokneprest leder den åndelige, utadrettede virksomheten, mens en kirkeverge tar seg av administrasjonen og vedlikeholdet av kirkebygget. Alt dette gjør de ansatte etter den fullmakt som menighetsrådet har gitt dem. Men hele menighetens arbeid, fra renhold til prekestol, må anses som en åndelig tjeneste.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Biskopen utøver et tilsyn med at ord og sakrament forvaltes rett. At liv og lære henger sammen hos de kirkelig ansatte (vigslet eller ei). Denne fullmakten har biskopen fått fra bispedømmerådet, som har ansatt ham/henne. Bispedømmerådet har igjen fått mandat til dette av menigheten. Biskopen har mandat til å gripe inn i menigheter og overfor ansatte som bryter lov eller retningslinjer. Pålegg fra biskop kan sammenliknes med andre slags tilsyn sine pålegg, slik som el-tilsyn og branntilsyn. Biskopen er ikke arbeidsgiver, det er det bispedømmet som er.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar: Biskopen kan stanse en virksomhet, stenge kirker, forlange permisjon av ansatte. Dette på liknende måte som andre tilsyn, som arbeidstilsynet, branntilsynet osv.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Bispedømmerådet ansetter sin biskop. Bispedømmerådet kaller sine bispekandidater. Man kan ikke søke på en stilling som biskop. Bispeansettelser skal alltid ut på høring i de berørte menigheter og blant de andre bispedømmene i landet.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar: Bispedømmerådets rolle bør styrkes, siden prostinivået er et for lite nivå til å ha en tilstrekkelig profesjonell arbeidsgiverrolle. «Bispedømmet» består av organene biskop, bispedømmeråd, bispedømmemøte og ansatte ved bispedømmets administrasjon. Disse gis hver sine arbeidsoppgaver og myndighetsområde, på liknende måte som nå. Forskjellen er at det prinsipielt er menighetene som gir bispedømmet en myndighet, ikke staten eller en sentral kirkestyrelse. Bispedømmet må bli formell arbeidsgiver for alle ansatte i et bispedømme, med det ansvar og den myndighet som ligger i definisjonen av arbeidsgiveransvar. Bispedømmet får da også i tillegg oppgaven med å organisere vikartjeneste og ferieavvikling, lønnsutbetaling og ellers det administrative rundt ansettelsesforholdet som menigheten ikke selv tar seg av. Forvaltningen av pensjonsforpliktelsene er en stor oppgave, som må fordeles mellom bispedømme og menighet og kirkeråd på best mulig måte. Kanskje det beste ville være å fortsatt søke medlemskap i Statens pensjonskasse, men da for alle ansatte.

Menighetene har tilsetningsmyndighet og myndighet til å fastsette arbeidsinstruks, etter kirkemøtets retningslinjer. Men menigheten er grunnenheten i kirken, menigheten er den egentlige kirken, og bispedømmerådet har sin makt og myndighet fordi menigheten har gitt bispedømmerådet (og resten av bispedømmet) denne myndighet. Bispedømmet finansieres av en kontingent fra alle menighetene som legger seg under dette bispedømmet. Bispedømmerådet tilsetter sine egne ansatte, som skal forvalte bispedømmets oppgaver i det daglige.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar: Se nr 14.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar: Se nr 14. Alle er ansatt i og av en menighet, men det formelle arbeidsgiveransvar overføres til bispedømmet.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar: Bispedømmet er arbeidsgiver for alle ansatte, *på vegne av* menighetene. Unntaket er kirkerådets ansatte sentralt, disse er direkte ansatt av kirkerådet og er arbeidsgiveransvarlig underlagt kirkerådet. Biskopen er ikke arbeidsgiver, men er tilsynsmyndighet overfor menighetene. Menigheten er ikke formell arbeidsgiver, men har myndighet til å ansette og avsette, sette opp menighetens budsjett og arbeidsinstrukser. Sentrale forhandlinger gjøres med kirkerådet. Lokale forhandlinger gjøres i menighetene. Alle råd og nivåer er underlagt norske lover og tariffier. Bispedømmet tillegges en myndighet (av menighetene) til å eventuelt overstyre menighetens selvstendighet der lover brytes eller står i fare for å brytes. Dette medfører at arbeidsgiveransvarets tilsyn (som er noe annet enn biskopens åndelige, livsførsels- og læremessige tilsyn) må være ganske tett og hyppig hos menighetene. Dette medfører kanskje også at vi bør ha flere bispedømmer enn vi har nå.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar: Det er viktig at systemet er enkelt og lettfattelig, derfor er det best at det er en så helhetlig praksis som mulig over hele landet.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre vigslende tjenester?

Svar: Presten er ordinert til en tjeneste ved ord og sakrament. Alle kristne er jo også kalt til å forkynne ordet, men sakramentsforvaltningen er i en luthersk kirke særskilt tillagt presten. Det kan synes uklart hva andre vigslinger egentlig gjør utover å være en høytidelig forbønnshandling og en seremoniell innsettelse av en person i tjenesten. At alle kirkelig ansatte lover å søke *å leve etter Guds ord, og i studium og bønn trengte dypere inn i de hellige skrifter* burde være en selvfølge for alle.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar: Kirkemøtet er menighetenes øverste organ. Her fastsettes stillingskvalifikasjoner, veiledende liturgier og annet gudstjenestemateriell som kirken trenger. Her tenkes vide tanker og formuleres standpunkter.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar: Kirkemøtet skal være mer å likne som et allmøte, og bestå av representanter fra alle menigheter, ved sine bispedømmer.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Bispemøtet er tilsynsmyndighet overfor *erkebiskopen*.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar: Biskopen er ansatt i et bispedømme av bispedømmerådet. Biskopen skal føre tilsyn med liv og lære, at ord og sakrament forvaltes rett i menighetene, ikke bare av prestene. Biskopen står selv under et liknende åndelig tilsyn av erkebiskopen.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar: Kirkerådet er den utøvende komité for kirkemøtets vedtak. Kirkerådet ansetter selv de folk de trenger for å løse sine oppgaver.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar: En lærenemnd kan godt fortsette som nå, og dennes stemme blir da rådgivende, som nå. Menighetene kan selv bestemme hvordan de skal forholde seg til de råd en slik lærenemnd gir. Likedan forholder de andre rådene seg til lærenemndas uttalelser. Lærenemnda bør være bredt sammensatt og gi uttalelser vanligvis kun ved konsensus i nemnda. Et hus i konflikt med seg selv kan jo ikke bli stående.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Samisk kirkeliv ivaretas best på den måte som samene selv finner tjenlig. Om dette er gjennom egne organer eller som en bedre integrering i annet kirkeliv, er opp til samenes eget ønske. Derfor må kirkemøtet og menighetene selv lytte til de ønsker som samefolket selv fremsetter. Dette gjelder for øvrig andre minoriteter, slik som romani, rom-folk, kvener og andre språkgrupper. Det er en selvfølgelighet at alle mennesker som er medlem i kirken kjenner at deres hjertespråk (i vid forstand) blir hørt i kirken.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Et rådgivende ungdomsråd eller -komité bør settes opp på alle nivåer i kirken. Likedan et rådgivende ungdommens kirkemøte felles for hele kirken. Man kan også se for seg at enkelte andre grupper kan gis slike rådgivende funksjoner.

Denne høringsuttalelsen svarer på de spørsmål som er satt i heftet «Veivalg for en fremtidig kirkeordning», og besvares hovedsaklig ut fra de løsninger som er skissert i heftet «Forslag til fremtidig kirkeordning nr 4» av sokneprest Dagfinn Bjerkestrand. Dette heftet kan lastes ned fra denne adressen:

<http://skaun.kirken.no/doc/930/Forslag%20til%20fremtidig%20kirkeordning.pdf>